

До спеціалізованої вченої ради
К 64.109.01 при Харківській
державній академії дизайну
і мистецтв

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Чжаохуй Ван за темою «**Дизайн експозиційного простору сучасних художніх музеїв Китаю**», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) за спеціальністю 17.00.07 — Дизайн

Дизайн експозиційного простору на сьогодні є одним з одним з найцікавіших (з огляду на можливості та результат творчої самореалізації) напрямів проектно-художньої діяльності. З відміною жорстких канонів традиційного художнього музею, пов'язаною з осмисленням подачі сучасного мистецтва, ми вийшли на інший якісний рівень усвідомлення проблеми «презентація-сприйняття», вирішення якої суттєво залежить вже від якості самого дизайну. По суті, ми говоримо про дизайн презентацій (в залежності від того, що є підтекстом чи контекстом цієї презентації). Представлена до розгляду робота актуалізує відразу декілька таких змістових пластів — демонстрація ставлення держави до історичного надбання та сучасної національної культури, позиціонування культурної самобутності та її значущості на мапі глобалізованого світу; формування опредмеченого зв'язку між минулим, теперішнім та майбутнім, створення умов унікальної ситуації для його можливого і комфортного співставлення суб'єктом; вираження позиції цілісності природного, архітектурного, інтер'єрного оточення у сучасному предметно-просторовому

середовища людини; здійснення національно орієнтованої й екологічно відповідної естетики засобами архітектури та дизайну тощо. Тож, і **актуальність** представленої роботи може розглядатися з декількох позицій: 1) безпосередньої значущості даного дослідження для теорії та практики у сфері дизайну/архітектури Китаю; 2) екстраполяції отриманих результатів на аналогічні проблемні питання в Україні; 3) сприяння подальших міждисциплінарних зв'язків дизайну в межах галузі мистецтвознавства; 4) оригінальності отриманих результатів та відсутності подібних наукових розвідок, присвячених встановленню характеристик, що визначають специфіку дизайнерських рішень експозиційних просторів художніх музеїв Китаю, виявленню та систематизації підходів і прийомів для їх реалізації.

Важливо, що **представлене дослідження є частиною науково-дослідної роботи кафедри дизайну середовища ХДАДМ: «Інноваційні підходи у формуванні дизайну сучасного предметно-просторового середовища в умовах постіндустріальних трансформацій»** (реєстраційний № 0117U001382, 2017-2019pp).

Сформульовані в дисертації наукові положення і висновки є конкретними, достатньо переконливими та теоретично обґрунтованими. Зокрема, **достовірність результатів дисертаційної роботи** визначається використанням загальнонаукових (емпіричного, порівняльного) та спеціальних (образно-стилістичного, змістовно-композиційного, феноменологічного) методів дослідження, які були залучені в межах системного підходу. Короткий перелік змісту проведених досліджень (с. 7-8 та 59-62 тексту дисертації) переконує в логічності та прийнятності обраних наукових методів.

Перераховані положення наукової новизни сформульовані чітко з виокремленням їх основної сутності та зазначенням рівня досягнутої новизни (с.8). Вони полягають у:

- обґрунтуванні взаємозв'язку між системою традиційних для китайської культури понять та засобами організації експозиційного середовища сучасних художніх музеїв Китаю;

- встановленні шляхів переусвідомлення ознак національної ідентичності в архітектурно-дизайнерському рішенні художніх музеї КНР, що відповідають актуальній для сьогодення ідеї «критичного регіоналізму»;

- визначенні й систематизації основних підходів щодо просторової організації та дизайнерського вирішення інтер'єрів художніх музеїв, що розташовано в об'єктах реноваційної архітектури;

- класифікації проектних прийомів та засобів, що визначають дизайн експозиційних просторів у сучасних художніх музеях КНР;

- подальшому розвитку властивого традиційній культурі Китаю концепту формування гармонійних відносин між природою і людиною як чинником організації експозиційних просторів художніх музеїв за екстравертивним типом;

- поширенні категоріального апарату галузі психології у теорію дизайну, що дозволило диференціювати музейні експозиційні простори за ознакою зв'язку із навколишнім середовищем на екстравертивні та інтровертивні;

- вдосконаленні критеріїв щодо аналізу експозиційних просторів художніх музеїв завдяки виділеній характеристиці ступеня їх відкритості екстер'єрному оточенню.

Всі положення наукової новизни дисертації пройшли апробацію на наукових семінарах та конференціях.

В публікаціях за темою дисертації достатньо повно представлені основні її результати. Здобувачем опубліковано 6 статей, 5 з яких — у фахових виданнях з мистецтвознавства, що входять до переліку МОН України, 1 — за кордоном.

Зміст автореферату відповідає встановленим вимогам і є цілком ідентичним основним положенням дисертації.

Назва дисертаційної роботи відповідає обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми. Дисертація (161 с.) складається з титульного аркушу, анотації, змісту, вступу, основної частини, яка містить 3 розділи, висновків, списку використаних джерел (248 найменувань) та додатків (54 с., 6 таблиць), що відповідає вимогам до структури дисертації.

У **вступі** автором обґрунтована актуальність теми, визначені мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, окреслено його хронологічні та територіальні межі, сформульовані наукова новизна та практична значимість роботи. Проте, відсутність у формулюванні теми предмету дослідження робить її надто широкою та не орієнтує у конкретному спрямуванні мети та глибині проведеного дослідження.

Перший розділ дисертаційної роботи присвячено аналізу фахової літератури за темою (1.1), розгляду історії розвитку музейної справи Китаю та виявленню проблем організації сучасних музеїв мистецтв (1.2), характеристики джерельної бази та застосованих методів дослідження (1.3).

Варто зазначити, що за своїм формулюванням, включення підрозділу 1.2 до першого розділу є не досить типовим рішенням і за змістом він міг увійти до відповідної групи джерел, що аналізувалися. Можливо, подібне акцентування цього питання є доречним з огляду на встановлений взаємозв'язок із завданням 2: *дослідити роль музейних установ та стан розвитку музейної справи у КНР*, проте досить суперечливим з огляду на формулювання мети та предмету даного дослідження. У якості побажання можна висловити й більш чітку логіку у групуванні аналізованих джерел та послідовності звернення до тематики їх розгляду. Окрім загального підсумку засвідчення відсутності системних досліджень по відношенню до формування сучасного експозиційного інтер'єру художніх музеїв Китаю, варто було б вказати, що саме залишилось поза увагою науковців — авторів найбільш близьких за темою робіт (наприклад, [179] — книги Кірка Дентона «Виставляючи минуле: історична пам'ять та політика музеїв в постсоціалістичному Китаї», який теж розглядає сучасні музеї Китаю, його експозиційну культуру, виявляє гармонію у поєднанні поваги до традицій минулого та прогностичних концепцій майбутнього (стор. 34 тексту). Також, зважаючи на усвідомлення автором важливості та близькості до суті дослідження мистецтва експозиції як такого, не зрозуміло, чому такі, досить відомі, роботи як: монографія «Художнє проектування експозицій» Р.Р. Клікса та монографія «Практика сучасної експозиції» В.В. Литвинова не були залучені до розгляду.

Другий розділ дисертації присвячено підходам у формуванні дизайну експозиційних просторів новозбудованих художніх музеїв Китаю і розпочинається він з *2.1. Обґрунтування термінологічного апарату*. Очікувано, що автор розглядатиме групу основних термінів стосовно теми всього або ж даного розділу дослідження. Проте, тут наведено обумовлення та природу походження запропонованих автором нових термінологічних сполучень «екстравертивний тип» та «інтровертивний тип» експозиційних просторів як певна диференціація за ознакою їх відкритості чи закритості екстер'єрному оточенню. Саме по відношенню до цих типів, надалі, автор розглядає *концепцію гармонійних відносин між природою і людиною... (2.2), дизайнерські прийоми та об'ємно-просторове рішення експозиційних просторів... (2.3), засоби їх організації (2.4)*. Звернення до ознаки екстравертивності чи інтровертивності застосовується і в **третьому розділі** «*Дизайн музейних художніх експозицій в об'єктах реноваційної архітектури Китаю*», що наводить на думку про доречність винесення положень 2.1 до змісту першого, загально-аналітичного розділу роботи.

В цілому ж, виявлена автором специфіка формування дизайну музейної експозиції в новозбудованих спорудах та об'єктах реновації, окреслені прийоми та засоби дизайну експозиційних просторів характеризуються високим ступенем обґрунтованості, систематизації, відповідністю якісного підбору ілюстративного матеріалу, досягненням необхідного рівня узагальнення (про що свідчать наведені наприкінці дослідження таблиці).

Висловлені вище зауваження носять рекомендаційний характер, не змінюють загального позитивного враження і є такими, що не принижують науковий та практичний рівень отриманих результатів.

Висновок.

Дисертація відповідає існуючим вимогам МОН України, є завершеною науково-дослідною роботою, виконаною автором на достатньо високому науковому рівні. Проведені дослідження можна кваліфікувати як достовірні,

науково обґрунтовані розробки, що забезпечують вирішення поставлених автором мети та завдань.

Робота Чжаохуй Ван за темою: «Дизайн експозиційного простору сучасних художніх музеїв Китаю» відповідає паспорту спеціальності 17.00.07 — дизайн, а її автор заслуговує на присудження вченого ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії).

Офіційний опонент,
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри дизайну
Черкаського державного
технологічного університету

Н.В. Сергеева

